

LIEFDE IS NIET SPECIAAL

“Liefde is niet speciaal. Als je een deel van het Zoonschap voor jouw liefde selecteert, belaad je al je relaties met schuld en maak je ze onwerkelijk. Je kunt alleen liefhebben zoals God liefheeft. Probeer niet anders lief te hebben dan Hij, want er bestaat geen liefde los van de Zijne” (T13.X.11,2-5).

Het onderwerp ‘de speciale relatie’ raakt de kern van het egodensysteem zoals de Cursus dat beschrijft. Meer specifiek gaat dit artikel over de speciale liefde-relatie. Met de speciale liefde-relatie bedoelt de Cursus elke relatie of ontmoeting, in welke vorm ook, die onder leiding van het ego plaatsvindt. Deze ziet eruit als liefde of verbinding, maar in feite is ze gebaseerd op angst en schuld. De tegenhanger ervan is de relatie of ontmoeting die onder leiding van de Heilige Geest plaatsvindt, en dit noemt de Cursus de heilige relatie. Een andere vorm van de speciale relatie is de speciale haatrelatie. Hierin vindt de aanval op een ander openlijk plaats, maar het ego benoemt dit als een ‘gerechtvaardigde en noodzakelijk’ verdediging. In de speciale liefde-relatie is de aanval echter veel meer bedekt. De Cursus vraagt ons om goed zicht te krijgen op de dynamiek van de speciale liefde, zodat we haar gemakkelijker kunnen herkennen en een andere keuze maken.

De speciale liefde-relatie

De speciale liefde-relatie is een dynamiek, een opeenvolging van stappen, die in gang wordt gezet wanneer twee mensen met elkaar een relatie aangaan (een lange of korte, of zelfs een korte ontmoeting) waarbij beiden eerst voor hun ego hebben gekozen. De dynamiek begint dus alleen als beiden in hun ego zitten, want als één van beiden voor de Heilige Geest heeft gekozen wordt deze al doorbroken, zoals we straks zullen zien. *It takes two to tango*, en ook voor een speciale relatie zijn er twee nodig.

Laten we eens één voor één de stappen bekijken die plaatsvinden. Het is daarbij van belang te bedenken dat ze bijna altijd onbewust en vrijwel ongemerkt genomen worden. Het is bovendien zo dat deze stappen van beiden kanten, dus wederzijds, plaatsvinden, wat het extra complex maakt.

In een schema ziet het er als volgt uit:

SPECIALE LIEFDE-RELATIE

Uitgangspunt: onwaardig en tekortkomend zelf

Stap 1: offer brengen: geven om te krijgen, binden door schuld

Stap 2: de ander valt aan als reactie op het offer

Stap 3: tegenaanval, omdat je je afgewezen voelt door de ander

Stap 4: doorgaande cyclus van aanval en verdediging

Resultaat: bevestiging van afscheiding van elkaar, en van innerlijk gevoel van onwaardigheid en tekort

Uitgangspunt: onwaardig en tekortkomend zelf

Wanneer je je identificeert met je ego, bepaalt dat je zelfbeeld. Omdat je je innerlijk hebt afgescheiden van liefde, voel je nu diep van binnen twee dingen. Op de eerste plaats voel je een tekort, een leegte. Op de tweede plaats – dat is je onbewuste schuld – voel je je onwaardig en klein. Het ego wil die ‘problemen’ oplossen doordat jouw relatiepartner jouw waarde moet bevestigen en het gat in jezelf vullen. Het betekent in feite dat je nu een heleboel behoeften ervaart, die van buitenaf vervuld dienen te worden. Het uitgangspunt van de speciale liefde-relatie is dan ook altijd emotionele afhankelijkheid.

Stap 1: offer brengen: geven om te krijgen, binden door schuld

In de speciale liefde-relatie heeft het ego een speciale strategie om zijn doel te bereiken (het doel is dat je behoeften vervuld worden), namelijk door eerst iets te geven. Maar het enige doel van dat geven is om er iets van de ander voor terug te krijgen. Het is dus ‘geven’ om te krijgen. De Cursus noemt dit het offer. Het ego denkt dat alles een prijs heeft en dat je altijd een offer moet brengen om iets te krijgen. Dit ‘offeren’ gebeurt vaak nogal subtiel, niet op een manier die wij als een offer benoemen. Het kan zijn dat je de ander letterlijk iets geeft, materieel of immaterieel, dat deze graag wil hebben. Het offer kan ook zijn dat je je aanpast of dat je een andere egostrategie inzet. In essentie houdt het offer altijd in dat je *weggaat bij jezelf*. Je geeft je echte Zelf op. Dat is in feite het grootste offer dat je kunt brengen. Het enige doel van jouw offer is dat je de ander wilt verplichten dát aan jou terug te geven dat je meent nodig te hebben. Vanuit je egogevoel van tekort en onwaardigheid heb je het gevoel dat je een heleboel behoeften hebt, die door anderen vervuld moeten worden. De speciale relatie is dus in feite een soort ruilhandel. Door jouw offer vind je dat de ander jou nu iets verschuldigd is, en als hij dat nalaat zie je hem als schuldig.

Een paar voorbeelden uit de dagelijkse praktijk:

- Je gaat samenwonen met een nieuwe partner. Hij trekt in bij jou, en jij offert een deel van je huis en privacy op. Je partner brengt óók een offer: hij geeft zijn eigen huis op en moet nu verder reizen naar zijn werk. Beiden verwachten, bewust of onbewust, hiervoor iets terug van de ander.
- Je wordt ouder en hebt steeds meer hulp en verzorging nodig. Omdat je je herinnert hoeveel je voor je kinderen gedaan hebben (hoeveel je geofferd hebt), verwacht je dat je kinderen deze taak zonder meer op zich nemen.
- Je hebt een korte ontmoeting met een onbekende. Je voelt je niet erg op je gemak en zet een zo vriendelijk mogelijk gezicht op. Je offert je echte gezicht en gevoelens. In ruil verwacht je dat de onbekende zich niet agressief en vriendelijk gedraagt.

De Cursus beschrijft dit mechanisme als volgt:

“Het ego brengt alleen relaties tot stand om iets te krijgen. En door schuld wil het de gever aan zich gebonden houden” (T15.VII.2:1-2).

“Jij die gelooft dat een offer liefde is, dient te leren dat een offer afscheiding van liefde is. Want een offer brengt schuld mee, zo zeker als liefde vrede brengt” (T15.XI.4:1,2)

Stap 2: de ander valt aan als reactie op het offer

Meestal houdt de ander zich niet aan de ‘overeenkomst’. Door jouw offer voelt hij zich geclaimd en onvrij. Onbewust voelt hij zich overvraagd. Als jij iets eerst in jezelf ontkend hebt (liefde en waardering), hoe kan een ander dat jou ooit geven? Vanuit zijn eigen ego reageert de ander dus op jouw offer met een aanval. Door aan te vallen wil hij ruimte voor zichzelf creëren en jou wat meer op een afstand houden. Hij wil zich zo bevrijden van jouw claim. Dat aanvallen kan in vele vormen, van woede-uitbarstingen tot verbale vormen zoals verwijten maken, negeren of fysiek terugtrekken. Het ego ziet ze als noodzakelijke verdedigingen.

Stap 3: tegenaanval, omdat je je afgewezen voelt door de ander

Door de reactie van de ander voel jij je aangevallen, en dat terwijl je een offer gebracht had! Je voelt je uiteraard zeer onrechtvaardig behandeld. In plaats van liefde, aandacht of waardering te ontvangen, voelt je je nu nóg ellendiger. ‘Kijk eens wat ik allemaal voor jou doe, en jij doet niets voor mij terug!’. Vanuit het ego is de enige reactie hierop: een tegenaanval. Het ego ziet dat uiteraard als een noodzakelijke verdediging. Jouw aanvallen kunnen ook weer allerlei vormen hebben, denk bijvoorbeeld ook aan: verontwaardiging, verwijten, woede, stilzwijgen, je afsluiten.

Stap 4: doorgaande cyclus van aanval en verdediging

Zo is de relatie dus ontaard in een cyclus van aanval en verdediging. Bovendien vinden deze stappen van beide zijden plaats, dus beide partners brengen (stilzwijgend) een offer, voelen zich door de ander geclaimd, gaan in de tegenaanval etc. Dat maakt het allemaal extra complex en verwarrend. Het misleidende is dat je voortdurend het gevoel hebt dat niet *jouw eigen keuze voor het ego* (dus voor de ervaring van tekort), maar het gedrag van de ander de oorzaak is van jouw nare gevoelens en pijn.

Resultaat

Wat is nu het resultaat van deze egodynamiek? Diep van binnen had je al een gevoel van waardeloos zijn en tekort en dus pijn. Dat was immers de uitgangssituatie op grond van je keuze voor het ego. Door deze dynamiek wordt dat alleen maar bevestigd en versterkt. Je was al bang dat je de liefde niet waard was, en nu lijkt de boodschap te zijn dat je, zelfs als je een offer brengt, nog steeds geen liefde waard bent, maar een aanval. En de ander denkt precies hetzelfde. De speciale relatie versterkt dus alleen het ego en gevoelens van minderwaardigheid en tekort. Dit leidt altijd tot pijn en nooit tot liefde en verbinding.

De heilige relatie

Gelukkig, er is een alternatief. Dat is de heilige relatie, of heilige ontmoeting: de correctie van de Heilige Geest. Zoals de speciale relatie de kern van het egodenksysteem vormt, zo vormt de heilige relatie het belangrijkste onderdeel van het denksysteem van de Heilige Geest. Het gaat om vergeving en transformatie van de oude speciale relatie. Hierin vindt er werkelijke verbinding plaats, als weerspiegeling van de eenheid van ons gezamenlijke Zelf.

De Cursus legt er veel nadruk op dat de heilige relatie een hele snelle weg naar verlossing is:

“Een heilige relatie is een middel om tijd te besparen. ... Er is jou tijd bespaard doordat jij en je broeder tezamen zijn. Dit is het speciale middel dat de Cursus gebruikt om tijd voor je te besparen” (T18.VII.5:2, 6:3,4).

Wat houdt de heilige, of vergeven relatie precies in? In het kort is het verschil dit: de speciale relatie draait om: halen, halen, halen. De heilige relatie draait om: geven, geven, geven.

Geven, let wel, vanuit verbinding met de onuitputtelijke Bron in jezelf. Als je op die manier geeft, kun je nooit uitgeput raken, want je ontvangt tegelijkertijd.

Maar *één van beiden* hoeft een andere keuze te maken - voor de Heilige Geest in plaats van het ego. Door die keuze van één van beiden wordt de dynamiek van de speciale relatie doorbroken. *It takes two* voor de speciale relatie, maar voor de heilige relatie is er maar één nodig.

Wanneer je kiest voor transformatie van je relatie, betekent dat op de eerste plaats dat je kiest voor de Heilige Geest, de Stem van de Liefde, in je eigen denkgeest. Het is dus een *innerlijke* verandering. Hierdoor verandert jouw uitgangspunt totaal, want je kiest nu voor het ervaren van jouw compleetheid en heelheid, en van Gods Liefde in jouzelf. Emotionele afhankelijkheid is hiermee totaal verdwenen. Alles is *ín* jou.

De Heilige Geest leidt je vervolgens ertoe alle aanvallen te vergeven, zowel jouw eerste aanval op jouzelf (door je afgescheiden te voelen), als de aanvallen van de ander op jou. Door jouw vergeving hiervan geneest de relatie. De Heilige Geest kan dit egogedrag niet als aanval zien, en dus hoef je je ook niet te ‘verdedigen’. Hij interpreteert ze uitsluitend als een roep om hulp, een vraag om liefde. Dankzij jouw vergeving worden de aanvallen krachteloos, en de aanval- en verdedigingcyclus wordt doorbroken.

Je kunt die aanvallen vergeven, omdat je ze niet meer persoonlijk opvat en beseft dat ze niets met jouw werkelijkheid te maken hebben. Wát een ander ook van jou vindt – óók al oordeelt hij over jou en beziet hij je met de angstige blik van zijn ego – jij beseft nu dat jouw waarde en jouw Identiteit *nóóit* afhankelijk kunnen zijn van hoe een ander jou ziet.

Al in het eerste hoofdstuk van het Tekstboek zegt Jezus hierover:

“Wanneer jij [angst] op anderen projecteert zet je hen gevangen, maar alleen in zoverre jij vergissingen versterkt die zij al hebben begaan. Dit maakt hen gevoelig voor de vervormingen van anderen, aangezien hun eigen waarneming van henzelf is vervormd” (T1.III.5:9,10).

Dit betekent dat jij je alleen iets aantrekt van hoe een ander jou ziet als je het eigenlijk, onder leiding van je eigen ego, toch al geloofde over jezelf. In de heilige relatie heb je dit egogeloof over jezelf laten corrigeren. Vanuit de Bron waarmee je je opnieuw verbonden hebt, ben je je gewaar van je onaantastbaarheid. En dus voel jij je totaal onafhankelijk van hoe anderen jou eventueel, vanuit hun ego, bezien.

Behoeftes in de heilige relatie

Zoals we zagen is de speciale relatie van het ego gebaseerd op wederzijdse vervulling van behoeftes. Het kiezen voor een heilige relatie betekent niet dat je helemaal geen behoeftes meer hebt. Zolang je functioneert binnen de aardse dimensie heb je altijd enige behoeftes. Zo zijn er allerlei fysieke en materiele behoeftes: zaken die het lichaam nodig heeft of prettig vindt. En er zijn psychologische behoeftes, zoals aandacht en waardering krijgen, gezien worden, je kunnen uiten en kunnen communiceren. Zelfs al ben je volkomen verbonden met de Heilige Geest, als sommige psychologische behoeftes echt helemaal niet vervuld worden, krijg je daar last van. Zo is onze ‘menselijke’ staat nu eenmaal.

Wanneer je je echter éérst tot de Heilige Geest in je denkgeest wendt en zo je inherente compleetheid ervaart als geest en als kind van God, dan zal de emotionele lading op het al dan niet vervuld worden van aardse behoeften afnemen. De Heilige Geest kan je vervolgens leiden naar functionele oplossingen. Wanneer bijvoorbeeld je partner een bepaalde behoefte niet kan of wil vervullen, kan Hij je aanreiken hoe dit op een andere manier kan. Het ego wil vaak dat een ‘speciaal’ persoon bepaalde behoeftes vervult en maakt het tot onderdeel van

zijn schuldspel, omdat niemand in alle behoeftes van een ander kan voorzien. Onder leiding van de Heilige Geest wordt het vervuld krijgen van lichamelijke en psychologische behoeftes iets onschuldigs, en gebeurt dit altijd op de meest liefdevolle manier.

Vrijheid

De heilige relatie geeft jou je vrijheid terug, maar laat ook de ander vrij, want jij legt geen claims meer. Dit staat helemaal los van of, en in welk tempo, de ander jouw goede voorbeeld volgt en ook voor de Heilige Geest in hemzelf kiest. Door jouw voortdurende vergeving transformeert de speciale relatie naar een relatie met een heel nieuw fundament, dat gebaseerd is op de inherente waarde, liefdevolheid en vrijheid van de Zoon van God. De ander is nu nog uitsluitend de liefdevolle spiegel waarin jij jezelf herkent – Christus.

Omdat er maar één nodig is om de speciale relatie te vergeven en te laten transformeren in een heilige relatie, vraagt de Cursus jou om ‘de wijste’ te zijn. Dat betekent dat je op het moment dat je bemerkt dat je samen in egopatronen bent terechtgekomen, voor het heilige ogenblik kiest – voor de liefde van de Heilige Geest – zodat de helderheid in de relatie kan terugkeren. In het Tekstboek reikt Jezus hiervoor een prachtig gebed aan:

“Wie op het moment dat de bedreiging wordt waargenomen de wijste is, zou moeten bedenken hoe diep zijn erkentelijkheid jegens de ander is en hoeveel dankbaarheid hem is verschuldigd, en blij zijn dat hij zijn schuld kan vereffenen door beiden blijdschap te brengen. Laat hij zich dit herinneren, en zeggen:

*Ik verlang dit heilig ogenblik voor mezelf,
zodat ik het kan delen met mijn broeder die ik liefheb.
Het is onmogelijk dat ik het zonder hem,
of hij het zonder mij beleven kan.
Toch is het ons geheel en al mogelijk het samen nu te delen.
En dus kies ik dít ogenblik als het ogenblik
dat ik de Heilige Geest aanbied,
opdat Zijn zegen op ons mag neerdalen,
en ons beiden bewaren in vrede.”*

(T18.V.7)